

gospodarske, obrtniške in narodne.

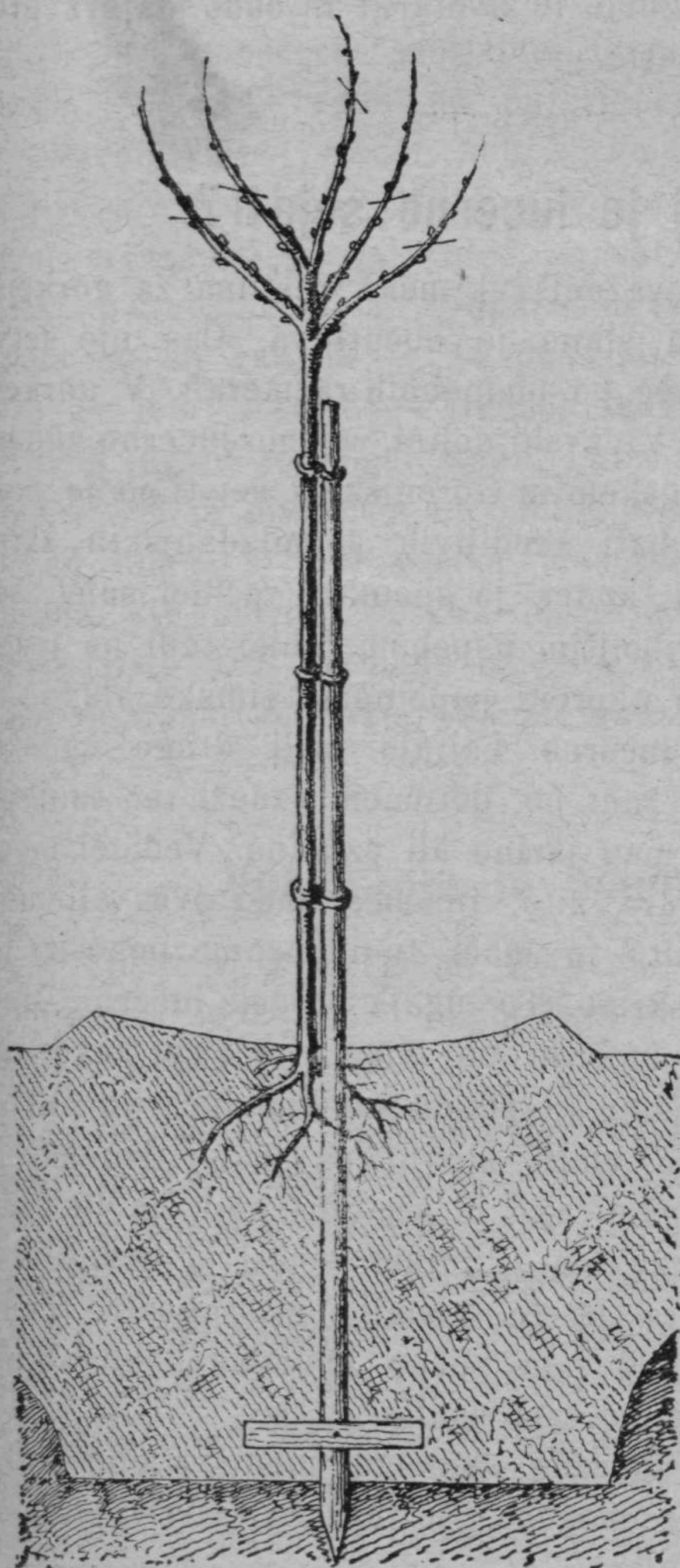
Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 16. aprila 1890.

Obseg: Saditev visokodebelnega drevja. — Delo pri čebelnjaku napomlad. — Kdaj je lucerno sejati? — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Saditev visokodebelnega drevja.

Podoba 1.

Ako dobiš iz drevesnice živo in zdravo drevo in je zemlja količkaj sposobna za dotično drevesno pleme, vzrok si le sam, ako ti drevo ne raste. Nepravilno ravnanje umori drevo, ti pa kriviš tistega, ki ti je drevo, prodal. Iz drevesnice c. kr. kmetijske družbe smo dali letos 7000 lepih dreves; prepričani smo, da bodo vsa prav lepo rasla, ako bodo sadjarji prav ravnali z njimi. Najvažnejše delo je pravilna saditev zato pa o tej reči ni nikoli dovolj pouka, in iz tega vzroka v nastopnih vr-

stah iz nova obravnavamo saditev drevja, in sicer visokodebelnega.

Ako drevje jeseni sadiš, izkoplji jame nekaj tednov poprej, če pa sadiš pomladi, naredi jih uže prejšnjo jesen.

Jame naj imajo v dobri, debeli zemlji po 1 ^m/ premera in po 60 ^c/_m globokosti, v slabjši zemlji pa po 2 do 2 ¹/₃ ^m/ premera in po 1 ^m/ globokosti.

Ako zemlja prija dotičnemu sadnemu plemenu, je prav, drugače jo pa pomešaj z dobro zemljo in s kompostom (mešancem).

Kadar pričneš saditi, zrahljaj dno jami in prični jo tako zasipati, da pride najboljša zemlja okoli korenin in tje, koder se bodo korenine pozneje razširjale.

Srčne in vse debele stranske korenine nekoliko skrajšaj, rez naj bo gladka in navpična na drevesno os. Od drobnih korenin odstrani samo raztrgane in zamotane.

Sadi toliko globoko, da drevo, kadar se zemlja poleže, tako globoko tiči v zemlji, kakor je raslo v drevesnici. Glej podoba 1. Če vsadiš drevo globokeje, gotovo peša, ostane nerodno ali se celo posuši. Med korenine in pod nje deni z roko dobre zemlje, sploh pri sajenji ne hrani rok in kolen, ako hočeš dobro zvršiti delo. Korenine razprosti tako, da dobe naravno lego. Iz ostale zemlje naredi okoli drevesa 1 do 1 ¹/₂ ^m/ širok kolobar, kakeršnega vidiš na pridejani podobi.

Če sadiš drevo v gorko in rahlo zemljo, prilij mu precej, kadar si je vsadil, prav močno z vodo.

Predno jamo napolniš in drevo vsadiš, zabij v dno jame kol, h kateremu privežeš drevo najprvo prav rahlo in šele potem prav trdno, kadar se je zemlja in ž njo drevo posedlo. Ako drevo precej trdno povežeš, posede se zemlja, in drevo obvisi na kolu ter se posuši. Kol

bodi toliko dolg, da sega do krone, in postavljen na južno (solnčno) stran drevesa.

Kol bodi brez lubadi, ker ta je ugodno zavetje raznim mrčesom. Drevo priveži h kolu na pr. z vrbovo trto, med vez in drevo pa deni mahu.

Delo pri čebelnjaku na pomlad.

Na pomlad treba čebele vsekakor pitati, in sicer če so lačne, vsak ve zakaj; če ravno niso lačne, pa zato, da bolje napredujejo panji ter da je večji dobiček. Neki čebelar je imel navado rehati: Vsakemu konju je bič potreben, vsakemu panju pa pitanje. Najpred naj čebelar skrbi, da čebelam krme ne manjka, kolikor jo je za življenje potrebno, več pa ni treba pitati, dokler je še bolj mrzeče ter se toplega vremena ni nadejati. Najboljša krma čebelam seveda je med, in sicer med v satovji, zdrozgan in očiščen. Zdrozganega medu bo pri nas težko kdo za pitanje pripravljati, pač pa imajo tako navado marsikje drugod. Zalepljeno satovje namreč razrežejo na kosce ter napolnijo posodo, potem ga zdrozgajo in dobro zabijejo. Paziti je treba, da ne pride kaka nesnaga vmes, na pr. zalega, mrtve čebele. Tak med se po nekem vinskem vrenji posebno dolgo ohrani ter je vsako leto močnejši, zato tudi čebele vse bolj oživlja in sili, da obilneje nastavljajo zalego, nego naš navadni očiščeni med. Ker je zdrozgani med kolikor starejši, toliko močnejši, ne pitajo čebelarji najpred s starim, ampak z mlajšim medom zadnje jeseni; čim toplejše pa postaja vreme in bolj ko se bližajo roji, rajši tudi s starejšim medom pitajo. Našemu navadnemu medu naj se vselej malo vode prilije ter gleda, da se vsi strijeni svaljčki razpustijo. Pita naj se raje obilneje, nego prepičlo. Zjutraj naj se koritca iz panjev vselej poberejo, naj so že čebele vse použile ali pa ne.

Kdor nima medu in zanesljivega ne ve kje kupiti, naj pita s kakim namestkom. Najboljši namestek je kandiran sladkor. Na en funt sladkorja se dene pičlo funt vode, t. j. poldrugi maselc stare mere, ter se pristavi, da kako četetinko ure po malem vre; pene in nesnaga se posnamejo. Če se dene premalo vode, sladkor se rad spet strdi. Kdor hoče, lahko tudi s koščki pita, le naj nikar ne zabi mokre gobe ali pa tudi malo vode zraven pristaviti, ker suhega čebele ne morejo uživati. Namestu tega smeti je pa tudi navadni beli sladkor vzeti ter z njim ravno tako ravnati. — Priporoča se še mnogo drugih namestkov, ki so pa vsi le za največo silo.

Zakaj pa smo rekli, da se morajo na pomlad pitati na vsak način ne le slabi, ampak tudi dobri panji? Res, večina naših čebelarjev tega ne ume in ne dela v veliko škodo čebelarstvu, pač pa pitajo izvrstni čebelarji na pomlad svoje tudi najboljše panje. Poglavitni namen pomladanskega pitanja je močne čebelne panje si prirediti, kor le taki dajejo lepe roje in nanašajo največ

medu. Nič pa dobrega panja tako ne vzbuja da nastavlja zalego ter mnogo čebel izpodredi, kakor pitanje na pomlad. To je tako rekoč bič, ki panj tako izpodbada, kakor dobrega konja. Začne naj se na dobiček pitati kake tri tedne pred nego se rojev nadejamo, toraj nekako drugo polovico aprila. Pita naj se ali vsak dan, ali tudi na drugi dan, — morebiti tudi ne bo napačno, če le dvakrat v tednu. Pita pa naj se obilno, da panj dobi vsak teden kakega pol funta medu ali tudi malo več, kolikerkšen je čebelni panj. Malokje bi pomladanjsko pitanje toliko dobička dalo, kolikor ravno pri nas, ker je ajdov med za to najboljši in mi skoraj nimamo drugega. Če je pa morebiti zunaj uže obilno paše, poklada se malo manj ali lahko tudi popolno preneha.

Ker smo ravno pri pomladanjskem čebelarstvu delu, ne smemo zabiti rojev in izrojencev. Če je tudi vreme ugodno in paša dobra, vendar jih ne smemo zabiti pitati po okoliščinah bolj ali manj. Moramo reči, da naši čebelarji to potrebo še nekako precej dobro spoznavajo in po tem tudi delajo. Seveda jih je vkljub dobremu vzgledu tudi mnogo zanikarnežev, ki se za mladce in starce ne zmenijo, kakor hitro so roj v čebelnjak spravili. Pitanje rojev in izrojencev je pa zlasti potrebno, kadar nastane kakeršno koli neugodno vreme da paša preneha. Če takrat čebelar ne skrbi za svoje ljubljence, bodo pozneje le životarili in bodo najbrž prej ali poslej plen roparic.

Kedaj je lucerno sejati?

Lucerna je najvažnejša krmska rastlina za gorkejša kraja. Za mraz in slano je občutljiva. Čas nje setve ravna se torej največ po podnebnih razmerah. V gorkem podnebju, na pr. v Vipavski dolini, sejemo lucerno zgodaj spomladi, po Dolenjskem in Gorenjskem sejati jo je pozneje, ko se ni več bati škodljivih spomladanskih slani. V gorkem podnebju, koder je spomlad večidel suha, sejemo lucerno z najboljšim uspehom lahko tudi na jesen med ozimino, da si ukoristi popolnoma zimsko vlago.

Ker sejemo lucerno najraje med druge sadeže, ravna se čas setve tudi po dotičnem sadeži ter tudi po tem, če jo sejemo med jarino ali ozimino. Večidel sejemo lucerno med jaro žito, in sicer med oves ali med ječmen. To dvoje žito je moči tudi pozneje pokositi in porabiti za zeleno krmo. To ugaja odrasli lucerni. Med jaro žito zasejemo lucerno ob enem, in sicer tako, da žito najprej podvlačimo in potem vsejano lucerno plitvo zagnemo z njivsko vlačo ali jo pa le pritismo k zemlji z valjarjem. Le ako bi se bilo bati, da bi prerastna lucerna zadržavala žitu rast, sejati jo je pozneje med jaro žito, kadar je že izcimilo in pognalo. Tudi koder navadno prizadevajo pozne spomladanske slane škodo, ravnati se je po tem vodilo.

Če pa sejemo lucerno spomladi med ozimno žito, sejati jo je prej ko mogoče, še meseca marcija. Če je